

V. Hadis İhtisas Toplantısı ve Hadis Algısı Çalıştayından İzlenimlerim (11-12 Kasım 2016, Yozgat)

Muhammed ASLAN*

242

Ülkemizde artık İlahiyat Fakülteleri'nin hemen hemen bütün ana bilim dallarında sistematik ve düzenli olarak ulusal bazen de uluslararası çapta koordinasyon ve istişare toplantıları yapılmaktadır. Bu durum hem ilahiyat camiası olarak bizim açımızdan hem de ülkemizin akademisi açısından önemli ve sevindiricidir. Ayrıca bu toplantılar olumlu gelişmeleri de beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda İlahiyat Fakültesi Temel İslam Bilimleri Bölümüne bağlı Hadis Anabilim Dalı akademik personelleri 2002 yıldan beri düzenli olarak senede bir defa olmak üzere bir araya gelmektedir. Bu toplantıların ilki 2002 yılında Bolu'nu Gerede ilçesinde "Gerede Hadis Meclisi" adıyla yapıldı. Uzun süre Bolu'nun Gerede ilçesinde devam eden bu toplantıların daha sonra alınan bir karar ile her sene farklı bir il ve farklı bir konu ile yapılması kararlaştırıldı. Bu senenin toplantısı 11-12 Kasım 2016 tarihinde, Yozgat, Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ev sahipliğinde, "V. Hadis İhtisas Toplantısı ve Hadis Algısı Çalıştayı" başlığıyla düzenlendi. İnsanların algılarının dış unsurlar tarafından şekillendiği bu zamanda "Hadis Algısı" konusunun seçilmesi toplantıya daha bir anlam kattı.

* Arş. Gör., Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis Ana Bilim Dalı (abirisebil_21@hotmail.com)

Bu sene düzenlenen toplantı iki gün sürdü. Birinci günün sunumları Bozok Üniversitesi Erdoğan Akdağ Kongre ve Kültür Merkezinde yapıldı. İkinci günün sunumları ise Yozgat'ın Sorgun ilçesi bulunan Safa Sorgun Thermal Hotel'in konferans salonunda yapıldı. "Hadis Algısı" konulu açılış konferansından sonra birinci gün üç, ikinci gün iki olmak üzere toplamda beş oturum icra edildi. Ayrıca ikinci gün bir de değerlendirme oturumu gerçekleştirildi. Programa Türkiye'nin hemen hemen her üniversitesinden yüz elliden fazla hadis hocası ve lisansüstü öğrencisi katıldı. Katılanlar arasında ayrıca YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. İbrahim HATIPOĞLU, Bozok Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Salih KARACABEY, Yozgat Valisi Kemal YURTNAÇ, Yozgat İl Jandarma ve Garnizon Komutanı Albay Selçuk YILDIRIM, Belediye Başkan Yardımcısı Talip KARSLIOĞLU, İl Müftü Vekili Süleyman EROĞLU ve pek çok öğrenci vardı. Farklı alanlardan pek çok kişinin katılması programa renk kattı.

Açılış ve Protokol Konuşmaları

(11 Kasım 2016 Cuma, 09:30-10:30)

Program, Bozok Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Orhan YILMAZ'ın sunumuyla saat 09:30'da başta 15 Temmuz şehitleri olmak üzere bütün şehitlere saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile başladı. Ardından Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Doç. Dr. Kadir DEMİRCİ'nin Kur'an tilaveti ile devam etti. Kur'an tilaveti esnasında, okunan kısmın meali projeksiyon yardımıyla sahneye yansıtıldı.

Kur'an tilavetinden sonra Bozok Üniversitesini ve Yozgat'ı tanıtan bir video izletildi. Video sunumunda, Bozok Üniversitesi'nin bölümleri, fakülteleri, yüksekokulları, meslek yüksekokulları, akademisyen sayısı ve öğrenci sayısından bahsedildi. Ayrıca Yozgat'ın konumuna temas edildi.

Bozok Üniversitesi ve Yozgat ile ilgili videoyu izledikten sonra protokol konuşmaları yapıldı. Açılış konuşmasını aynı zamanda ev sahibi olan Bozok Üniversitesi rektörü Prof. Dr. Salih KARACABEY yaptı. Karacabey konuşmasında, katılımcılara teşekkür ettikten sonra 15 Temmuz'da yaşanan vahim olaydan bahsetti. Bu olayların yanlış din algısından kaynaklandığını belirterek bunlardan ders çıkartılması gerektiğini vurguladı.

Protokol konuşmalarının ikincisini Vali Kemal YURTNAÇ yaptı. Yurtnaç, bu kadar hadisçiyi bir arada görmekten ve onları Yozgat'ta ağırlamaktan duyduğu hoşnutluğunu ifade etti. 15 Temmuz şehitlerine rahmet dileyerek o gün yaşananlar sebebiyle ülkenin getirildiği ve getirilmek is-

tendiği duruma dikkat çekti. Bu anlamda bu tarz olayların yaşanmaması için ilahiyatların örnek olması gerektiğini ve ilahiyatların bunu gerçekleştirebileceğine inandığını belirtti. Bu tarz olayların engellenmesi için ne yapılması gerekiyorsa kendilerinin valilik olarak yapmaya ve destek vermeye hazır olduklarını ifade etti. Son olarak üniversite ile ortaklaşa çalıştıklarını ve çalışmaya da devam edeceklerini söyledi.

Protokol konuşmalarının sonuncusunu ise YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. İbrahim HATİPOĞLU yaptı. Hatipoğlu konuşmasına, hocası ve doktora tez danışmanı olan Prof. Dr. M. Yaşar Kandemir'le arasında geçen Yozgat saat kulesi ile ilgili anısını anlatarak başladı. Kandemir hocanın Yozgat Saat Kulesi'nin fotoğrafını kendisine verip odasına asmasını istediğini anlattı. Anısını anlatırken çok duygulandı. Ardından hadisin, kardeşlik, sadaka, vefa, kendisiyle rahat ettiğimiz, huzur bulduğumuz sözler olduğunu; hadis ilminin ise, senede vefa ve saygı üzerine kurulmuş bir ilim olduğunu söyledi. Hatipoğlu, YÖK başkanının hadis icazeti olduğundan bahsetti. Bizim -hadisçilerin- toplumu ıslah görevimizin olduğunu ve hadisleri toplumumuzun dindarlaşması için bir vasıta yapmamız gerektiğini tavsiye etti. Ayrıca otuz yıl önceki tartışmaları tekrar tekrar gündeme getirip bir sonuca varmadan yerimizde saymak yerine, günümüz problemleri çözüme kavuşturup ilerleme kat etmemiz gerektiğini söyledi. Son olarak akademisyenler olarak her birimizin iyi bir yönetici, iyi bir akademisyen, halkla iyi iletişim kurabilen bir hoca ve ilmi sonrakilere aktaran kişiler olmamız gerektiğini vurguladı. Bu anlamda elimizdekileri öğrencilere aktarmazsak onların da kendi öğrencilerine aktarmadığını farz edersek ilmin tükeneneğini ve geriye kuru bir slogan kalacağını belirtti.

Konferans: Türkiye'de Hadis Algısı

(10:30-11:00)

Protokol konuşmalarından sonra Erciyes Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Salahattin POLAT "*Türkiye'de Hadis Algısı*" konulu bir konferans verdi. Polat, konuşmasında algının insanın kendisine ve çevresinde cereyan eden olaylara bağlı olarak geliştiğini dolayısıyla algının sübjektif olduğunu ve dünyada insan sayısı kadar farklı algının olduğunu belirtti. Günümüzde algı operasyonu diye bir şeyin var olduğunu, bu algı operasyonunun bütün dünyada bilgi kirliliğine neden olduğunu ve hiç kimsenin algı operasyonundan kurtulamadığını ifade etti. Okusun dediğimiz toplumumuzun, teknoloji vasıtasıyla maruz kaldığı algı operasyonları so-

nucu okudukça geleneğini kaybedip, özünden uzaklaşmasını bu duruma örnek gösterdi. Polat, tartışmanın faydalı olduğunu, geçmiş tartışmalarının ilmi zeminde yapıldığını, geçmişte tartışmaların halka yansımadağını ancak tartışmaların neticesinde ortaya çıkan ilmin “mezhep olarak” halka yansıdağını ve bugün de aynı şekilde olması gerektiğini tavsiye etti. Bu durumun halkı aşağılama anlamına gelmediğini, aksine onları yanlışa sevk etmekten koruma anlamına geldiğini belirtti. Polat, bugün Kur’an başta olmak üzere hadisin ve diğer bütün ilimlerin, hatta ilim dışındaki her şeyin de istismar edildiğine şahit olduğumuzu ve her şeyi tükettiğimiz gibi dini ve kültürü de tükettiğimizi ifade etti. Bunun çözümünün ilimde olduğunu söyleyerek Sahabenin Kur’an-ı gelenek haline getirdiğini ve İslam’ın bu gelenek üzerinden nesillere geçtiğini anlattı. Buradan ulema boyutu ile halk boyutu diye iki farklı boyutun ortaya çıktığını ve ulemanın halk boyutunu beslediğini belirtti. Sonuç olarak bu konuda şu tavsiyelerde bulundu: *“Toplumunu düzeltmeli ancak düzeltirken geleneği yıkmamalı, toplumu ulema şekillendirmeli, medyadaki akademisyenler toplumun en alt seviyesine hitap edecek şekilde hitap etmeli, ulema halkın karşısında tartışmamalı, bir biriyle papaz olmamalı, halkı doğrudan dini metinle karşılaştırmak yerine vatandaşı fıkıhla karşılaştırmalı ve medya başıboş bırakılmamalıdır. Özellikle dini programlar uzman âlimler tarafından icra edilmelidir.”*

Polat, bu konuşmasında hem geçmişe hem de günümüze dair güzel tespitlerde bulundu. Yılların verdiği tecrübeyle hoş bir konferans dinletti. Verdiği tavsiyeler de usul açısından önem arzetmekteydi.

I. Oturum: Vefeyât

(11:15-12:00)

Prof. Dr. Salahattin POLAT’ın konferansından sonra ara verilmeden “Vefeyât” başlığıyla 1. Oturum icra edildi. Oturum başkanlığını Ankara Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Bünyamin ERUL yaptı. Bu oturumda geçen seneden bu zamana kadar vefat eden hadisçiler ele alındı. Oturumda üç tebliğ sunuldu. İlk tebliği Süleyman Demirel Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Talat SAKALLI sundu. Sakallı, Pamukkale Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi iken 5 Kasım 2016 tarihinde vefat eden Yrd. Doç. Şaban ÇİFTÇİ’yi yâd etti. İkinci tebliği Atatürk Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Fuat KARABULUT sundu. Karabulut, Atatürk Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyeliğinden 2012 yılında emekli olan ve 18 Ekim 2016 tarihinde vefat eden Prof. Dr.

İbrahim BAYRAKTAR'ı yâd etti. Son tebliği ise Ankara Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM sundu. Yıldırım, Ürdün'de ikamet eden ve kısa süre önce 27 Ekim 2016 tarihinde vefat eden büyük hadis âlimi Şuayb ARNAVUT'u yâd etti. Yâd tebliğlerinde vefat eden hocalarımızın vasıflarından, karakterlerinden, güzel huylarından ve çalışmalarından bahsedildi. Tebliğlerden sonra oturum başkanı Prof. Dr. Bünyamin ERUL birkaç tavsiyede bulundu. Özellikle hepimizin bir gün göçeceği ve bu gerçeğin hatırdan tutularak hareket edilmesi gerektiği ve birbirimizle iletişim kurarken bunu hatırdan çıkarmayarak gönül kırmamaya özen gösterilmesi gerektiğine değindi. Son olarak hadiste likâya önem verildiğine işaret ederek önümüzdeki yıllarda yapılacak toplantılara genç arkadaşların kendileriyle tanışma fırsatı yakalayıp onlarla aralarında likânın gerçekleşmesi için emekli hocalarımızın programa katılımlarının sağlanması gerektiği önerisinde bulundu.

Bu oturum esnasında duygulu anlar yaşandı. Tebliğlerde vefat eden hocaların hayatlarından kesitler aktarıldı. Sunulan tebliğler genel anlamda başarılıydı.

Oturumdan sonra üniversite camisinde cuma namazı eda edildi. Cuma vaazını ve hutbesini Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Doç. Dr. Kadir DEMİRCİ verip namazı da yine kendisi kıldırdı.

Cuma namazından sonra öğle yemeği için üniversitenin yemekhanesine geçildi. Yemekte yörenin güzel yemeklerinden ikram edildi. Bu arada farklı üniversitelerden gelen hadisçilerle tanışma fırsatım oldu.

II. Oturum: Hadis Karşıtı Yaklaşımlar

(14:30-16:00)

Yemekten sonra saat 14:30'da "*Hadis Karşıtı Yaklaşımlar*" başlığıyla ikinci oturum başladı. Bu oturuma emekli hadis profesörü Ramazan AYVALLI başkanlık etti. Bu oturumda oryantalistlerin, modernistlerin ve rasyonalistlerin hadise bakışları anlatıldı. Oturum başlarken Ayvalli, geleceği inşa etmede geleneğin önemine dikkat çekti. Ayrıca doğru din anlayışının gerekliliğine vurgu yaptı.

Bu oturumda da üç tebliğ sunuldu. İlk tebliği Yalova Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Fatma KIZIL "*Oryantalist Yaklaşımlar*" başlığıyla sundu. Kızıl, oryantalistlerin hadise karşı tutumlarını anlattı. Bu anlamda oryantalistlerin zannedildiğinin aksine Arapçalarının çok iyi ol-

duğunu ve günümüzde halen çok sayıda eser verdiklerini belirtti. Eskiden kasıtlı tahrifler yaptıklarını ancak günümüzde kasıtlı tahrif yapmadıklarını ve siyere önem verdiklerini anlattı. Son olarak hadisleri sahih görmediklerini ve hadislere uydurma gözüyle baktıklarını vurguladı.

Oturumun ikinci tebliği “*Modernist Yaklaşımlar*” başlığıyla Prof. Dr. Salahattin POLAT sundu. Polat, modernistlerin hadise karşı tutumlarını anlattı. Modernistlerin dini, bilim ve akıl çerçevesinde değerlendirmeye çalışıp eleştirdiklerini, klasik eserler hakkında olumsuz söylemlerde bulduklarını belirterek bu tutumun yanlış olduğunu vurguladı. Ayrıca modernistlerin hadis tarihini çarpıttıklarına işaret etti. Son olarak klasik hadis eserlerinin yöntemlerinden bahsederek bu eserlerde bolca örnek olduğunu ve bu yöntemin hadis için en güzel ve tek örnek olduğunu anlattı.

Bu oturumun son tebliğini ise “*Rasyonalist Yaklaşımlar*” başlığıyla Kırıkkale Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Doç. Dr. Ahmed ÜRKMEZ sundu. Ürkmez ise rasyonalistlerin hadise karşı tutumları anlattı. Ürkmez, rasyonalistlerin hadisi yok saydıklarını ve Kur’an ile yetindiklerini ancak bu anlayışın sakat bir anlayış olduğunu belirtti. Ayrıca sünneti vahiy ile ilişkilendirip ayrılmaz bir bütün olduğunu ifade etti. Son olarak hadisin ne tamamen ret edilebileceği ne de tamamen kabul edilebileceğini söyledi. Ürkmez’in sunumundan sonra kısa bir değerlendirme yapılarak ara verildi. Oturum arasında üniversitenin ikramları eşliğinde Türkiye’nin dört bir tarafından gelen hadis hocaları görüşme fırsatı buldu.

III. Oturum: Hadisi İstismar Eden Yaklaşımlar

(16:30-18:00)

Kısa bir aradan sonra “*Hadisi İstismar Eden Yaklaşımlar*” başlığıyla üçüncü oturum başladı. Bu oturuma Cumhuriyet Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Cemal AÇIRMAN başkanlık etti. Bu oturumda selefilerin, şianın, ve ehil olmayan kişilerin, hadis yaklaşımları ele alındı.

Bu oturumda önceki oturumlarda olduğu gibi yine üç tebliğ sunuldu. İlk tebliği “*Selefi Yaklaşımlar*” başlığıyla Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM sundu. Yıldırım, önce selefilik kavramının kullanımından bahsetti. Selefilik, selefi salih kavramı ile geçmişte yaşamış âlimlerin kast edildiğini ve bugünkü selefilikle alakasının olmadığını ifade etti. Ayrıca selefilik üçe ayrıldığını, bunların; öze dönme anlamında selefilik, çağdaş selefilik ve cihadist selefilik olduğunu ve selefilik Suud’un gayri remi mezhebi olduğunu anlattı. Bunların ilkinin temsilcileri arasında Muhammed Abduh, Hint ha-

disçileri ve Ahmed Muhammed Şakir'in sayılabileceği, çağdaş selefilikğin temsilcileri arasında Elbani, İhsan İlahi Zahirî, Mubarekfuri, el-Muallemi, İbn Useymin, M. Emin AKIN, Feyzullah BİRİŞİK ve internette Ebu künyesi ile bilinenler sayılabileceğini belirtti. Ayrıca bunların Türkiye'de ciddi etkilerinin olduğunu ve sünnete önem, nasların zahiri anlamını alma, itikadi konularda hasen hadisi kabul etmeyenleri eleştirme gibi özelliklerle tanındıklarını ifade etti. Cihadist selefiliklerin ise darul harp-darul islam kavramını kullanmalarıyla tanındıklarına değindi. Yıldırım, selefilikten kurtulmanın çözümü olarak da mezhep taassubu ve delilsiz din anlayışının bırakılması, selefilik faaliyetlerinin anlatılması, kelama önem verilmesi ve tasavvufa karşı bilinçli düşmanlıklara karşı önlem alınması gerektiğini tavsiye etti.

Oturumun ikinci tebliği "*Ehil Olmayanların Hadis Kullanımı*" başlığıyla Necmettin Erbakan Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Mahmut YEŞİL sundu. Yeşil, halk arasında bazı cahillerin menfaat sağlamak amacıyla hadisçi kılığına girip hadisi istismar ettiklerini belirtti. Bunların arasında cahil kişilerin, bazı doktorların, bazı tarikatların ve FETÖ gibi bazı örgütlerin bulunduğunu söyledi. Çözüm olarak da öğrencilerin kaliteli yetiştirilmesi, fakülte eğitimine önem verilmesi, Diyanet ve Milli Eğitim'in çalışmalar yapması ve bu konuyu aydınlatıcı yayınlar yapılması gerektiğini tavsiye etti.

Bu oturumun son tebliğini ise "*Şia'nın Hadis Kullanımı*" başlığıyla Siirt Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Doç. Dr. Abdullah ÜNALAN sundu. Ünalın, Şia'nın hadis istismarını anlattı. Bu anlamda sahabe hakkındaki görüşlerinden dolayı hadisi inkâr ettiklerini bunun yerine imamlarının masumluğunu savunup bilgilerini onlara dayandırdıklarını ifade etti. Değerlendirmeler esnasında da Şia'nın algı operasyonları yüzünden İslam tarihindeki bazı olaylara gereğinden fazla değindiğimizi ve bazı olaylara ise hiç değinmediğimizi anlattı. Bu duruma örnek olarak da Kerbela olayını ve Hz. Hasan'ın hilafet hakkından vazgeçmesini zikretti. Tebliğlerden sonra oturum değerlendirildi. Değerlendirme kısmında Prof. Dr. Bünyamin ERUL, ümmetin birliğinin savunulması gerektiğini bu anlamda bir Şii'nin yaptığı hatanın tüm Şiilere mal edilmeyeceğini söyledi.

Programın bu birinci gününde sunulan tebliğlerin ufak eksiklikleri olsada başarılıydı. Konular özet olarak sunuldu. Her oturumda beklentileri karşılayan çok güzel sunumların yanında beklentilerin altında kalan sunumlarda vardı. Bu durumun katılımcılar açısından ileriki süreçlerde

yapacakları sunumlarda neleri yapmaları, nelerden sakınmaları gerektiği noktasında ve sunumun nasıl olması gerektiği noktasında yol gösterici olduğu kanaatindeyim. Ama her şeye rağmen bu birinci günün sunucuların meramlarını aktardıklarını düşünüyorum.

Bu oturumdan sonra akşam yemeği için Nohutlu Tepe'ye geçildi. Nohutlu Tepe Yozgat'ı yukarıdan gören güzel bir yerdi. Hava soğuk olmasına rağmen şehrin ışıklarının oluşturduğu hoş manzarayı izlemek için misafirler epeyce dışarda kaldı. Bu tepeden Yozgat ayaklarınızın altında kalıyordu. Akşam olduğundan şehrin ışıkları tepenin manzarasına daha bir güzellik katıyordu. Akşam yemeğini slow müzik eşliğinde yedikten sonra mini bir canlı müzik dinletisi yapıldı. Ayrıca Yozgat'ın geleneksel testi kebabının testi kırma merasimi yapıldı. Yemeğin ardından Sorgun'da katılımcılar için belirlenen otele gidildi.

IV. Oturum: Hadis Öğretiminde Muhteva

(12 Kasım 2016 Cumartesi, 09:00-10:30)

Program, ikinci gün Sorgun'da, kaldığımız otelin konferans salonunda sunulan tebliğlerle devam etti. Kahvaltıdan sonra saat 09:00'da "Hadis Öğretiminde Muhteva" başlığıyla dördüncü oturum gerçekleşti. Bu oturuma İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet YÜCEL başkanlık etti. Bu oturumda lisans ve lisansüstü düzeyde hadis muhtevası konuşuldu. Yücel, giriş konuşmasında ilk hadis âlimlerinin hadisi ve hadis ehlini yücelttiğini belirtti. Hadisçinin fıkıh bilmesi gerektiğini, fıkıhçının da hadisi bilmesi gerektiğini vurguladı.

Bu oturumda iki tebliğ sunuldu. İlk tebliği ev sahibi üniversiteden Hadis ABD öğretim üyesi ve aynı zamanda programın sunucusu olan Yrd. Doç. Dr. Orhan YILMAZ "Lisans Düzeyde Hadis Muhtevası" başlığıyla sundu. Yılmaz konuşmasında, eğitim imkânlarının arttığını ancak bu imkânları pratiğe dökemediğimizi belirterek bu imkânların değerlendirilmesi gerektiğini anlattı. Ayrıca materyal konusunda bir birliğin olmadığını ancak kendisinin materyal konusunda birlikten yana olduğunu ifade etti. Son olarak biri Arapça biri Türkçe olmak üzere iki usul kitabının oluşturulup hocalara dağıtılmasını ve hadislerin toplandığı bir internet sayfasının kurulmasını önerdi.

İkinci ve son tebliği ise Ömer Halisdemir Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Seyit AVCI "Lisansüstü Düzeyde Hadis Muhtevası" başlığıyla sundu. Avcı, konu hakkında "Hadis Çalışmaları Hakkında Tespitler" adında

makalelerin olduğunu ve konu hakkında bunların okunabileceğini belirterek hadisin sıhhati ve hadisle amel noktasında tavsiyelerde bulundu.

Tebliğ sunumlarından sonra değerlendirme için katılımcılardan söz hakkı alanlar oldu. Söz hakkı alanlar arasında Yrd. Doç. Dr. Yusuf SUIÇMEZ, Prof. Dr. Adil YAVUZ, Prof. Dr. Talat SAKALLI, Prof. Dr. Veli ATMACA ve Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM vardı. Değerlendirme yapanlardan kimisi anlatılanlara itiraz ederken kimisi de anlatılanlara eklemelerde bulundu. Oturumdan sonra yarım saatlik ara verildi. Bu esnada sunulan ikramlar eşliğinde katılımcılar arasında tatlı muhabbetler yapıldı.

V. Oturum: Hadis Öğretim Metotları

(11:00-12:30)

Yarım saatlik aradan sonra saat 11:00'de beşinci oturum başladı. Beşinci oturum "*Hadis Öğretim Metotları*" başlığı ile yapıldı. Oturum başkanlığını Ankara Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. İsmail Hakkı ÜNAL yaptı. Bu oturumda lisans ve lisansüstü düzeyde hadis öğretim metotları hakkında tartışmalar yapıldı.

Bu oturumda bir önceki oturumda olduğu gibi yine iki tebliğ sunuldu. Oturumun ilk tebliğini Erciyes Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Doç. Dr. Habil NAZLIGÜL "*Lisans Düzeyde Hadis Öğretim Metotları*" başlığıyla sundu. Nazlıgül, hadis hocaları tarafından lisans düzeyinde verilen eğitim hakkında bilgi verdi. Ayrıca lisans düzeyde hadis tarihinin ihmal edildiğini vurguladı.

Oturum ikinci ve son tebliğini ise Marmara Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet ÖZŞENEL "*Lisansüstü Düzeyde Hadis Öğretim Metotları*" başlığıyla sundu. Özşenel, lisansüstü eğitimle ilgili yüksek lisans yazma eser tanıtımı verilmesi, tahkik yaptırılması gerektiği, seminer derslerine önem verilmesi ve tezlerin bir bütünlük içerisinde öğrencilere dağıtılması gerektiği konusunda tavsiyelerde bulundu.

Oturumun sonunda değerlendirme için pek çok katılımcı söz hakkı aldı. Söz hakkı alanların arasında Prof. Dr. Cemal AĞIRMAN, Yrd. Doç. Dr. Veysel ÖZDEMİR, Doç. Dr. Abdulhameed Majeed İsmail al-SHEESH, Yrd. Doç. Dr. Yusuf SUIÇMEZ, Doç. Dr. Bekir KUZUDİŞLİ, Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM, Prof. Dr. Ramazan AYVALLI ve Prof. Dr. Ahmet YÜCEL vardı. Söz hakkı alanlar usulün uygulamalı verilmesi, Şii yayınlarına karşı dikkatli olunması gerektiği konusunda tavsiyelerde bulundu. Tezlerde metod eksikliği, tahriç bilmeme gibi problemlerin olduğuna dikkat çekildi. İla-

hiyat camiasında kaliteli tezlerin az olduğuna dolayısıyla kaliteyi artırma adına yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin haftalık en az beş yüz sayfa okuma yapmaları gerektiğine vurgu yapıldı.

Programın bu ikinci gününde sunulan tebliğler, birinci gün sunulan tebliğler kadar başarılı değildi. Ve beklentileri karşılamadı. Bu durum katılımcılar tarafından da haklı olarak eleştirildi. Sunucular kendilerini savunma anlamında her ne kadar sunumlarını hazırlamak için kendilerine verilen süreye dikkat çekselerde bu geçerli bir sebep sayılmadı. Çünkü birinci günün sunumları arasında aynı süre içerisinde çok kaliteli hazırlanan sunumlar vardı. Büyük beklentilerle katıldığım ikinci günün bu oturumlarından istediğim verimi almadığımı belirtmeliyim. Bu anlamda programa katılan -benim gibi- genç akademisyenlerin tecrübeli hocalarının tecrübelerinden istifade etmek amacıyla programa katıldıklarını ve onlardan çok şey belediklerini belirtmek istiyorum. Bu yüzden önümüzdeki yıllarda gerçekleştirilecek toplantılarda sunum yapacak hocaların, genç akademisyenlerin amaç ve taleplerini göz önünde bulundurarak sunumlarını hazırlamalarını istifade açısından daha iyi olacağı kanaatindeyim.

Değerlendirme ve Kapanış Oturumu:

(13:00-13:30)

Beşinci oturum bittikten sonra ara verilmeden değerlendirme ve kapanış oturumu yapıldı. Oturum başkanlığını Sinop Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nihat DALGIN yaptı. Değerlendirme oturumunun sunumlarını ise Uşak Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Ayşe GÜLTEKİN, Ev sahibi üniversitenin Rektörü Prof. Dr. Salih KARACABEY ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hadis ABD öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM yaptı. Ancak Değerlendirme toplantısı başlar-ken Bakan Bekir BOZDAĞ'ın programa katılacağı bilgisi geldiğinden değerlendirme kısa kesildi. Bu esnada bazı tebliğlerin aşırı olduğuna, birlik beraberliğin korunması gerektiğine, ilahiyatçılara ve özellikle hadisçilere çok iş düştüğüne vurgu yapıldı.

Değerlendirme oturumu bitmeden Bakan Bekir BOZDAĞ salona teşrif etti. Değerlendirme oturumundan sonra kısa bir konuşma yaptı. Konuşmasında, yanlış din algılarına vurgu yaptı. Bütün kitapların Kur'an-ı açıklamak için yazıldığını, yazılan hazinelerden asıl hazineyi anlamak gerektiğini söyledi. Kur'an ve Sünnetin önüne hiçbir şeyin geçirilmemesi gerektiğini bunun yapılmadığı takdir de FETÖ ve DAIŞ gibi örgütlerin ortaya çıktı-

ğından bahsetti. Son olarak ilahiyatların şahıs ve grupların peşinden giden nesiller değil, Muhammed'in(s.a.s) peşinden giden nesiller yetiştirmeleri gerektiğine vurgu yaptı. Bakan Bozdağ, konuşmasını bitirdikten sonra otelden ayrıldı. Bakan Bozdağ'ın ayrılması ile katılımcılarda öğle yemeği için otelin yemekhanesine geçti.

Yemekten sonra katılımcılara tahsis edilen servislerle Yozgat'a gidildi. Yozgat'ta, Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE eşliğinde Yozgat Saat Kulesi, Çapanoğlu Büyük Camii, Hayri İnal Konağı ve Başçavuşzade Cami'si gezildi. Hepsi de bir birinden daha dikkat çekici, tarih kokan mekânlardı. Başçavuşzade camisindeki ahşaplar ve duvar boyaları dikkate şayandı. Çapanoğlu Camisinin ise barok-rokoko tarzı çizimleri çok dikkat çekiyordu. Bu kısa gezi programından sonra V. Hadis İhtisas Toplantısı ve Hadis Algısı Çalıştayı sona ermiş oldu.

Sonuç

V. Hadis İhtisas Toplantısı ve Hadis Algısı Çalıştayı'nda birinci gün üç oturum, ikinci gün değerlendirme oturumuyla birlikte üç oturum olmak üzere altı oturum gerçekleşti. Bu altı oturumda toplam on yedi tebliğ sunuldu. Ayrıca tebliğler üzerine pek çok değerlendirme yapıldı. Tebliğlerin bazıları çok iyi hazırlanmışken bazıları yeterince üzerinde çalışılmamıştı. Üzerinde yeterince çalışılmayan tebliğler katılımcıların beklentilerini karşılamadı. Eksikliğiyle fazlasıyla V. Hadis İhtisas Toplantısı ve Hadis Algısı Çalıştayı yapıldı ve sorunsuz bir şekilde bitirildi. Program sayesinde genç akademisyenlerin tecrübeli hocaları tanıma, ilim ve birikimlerinden istifade etme imkânı buldu. Hocalar bir araya gelerek sıkıntı ve problemlerini meslektaşlarıyla danışma ve görüşme imkânı buldu.

Bu programı düzenlemek suretiyle bizlere bu güzel havayı teneffüs etme imkânı sağlayan başta Bozok Üniversitenin rektörü Prof. Dr. Salih KARACABEY olmak üzere rektör yardımcısı ve aynı zaman da ilahiyat fakültesi dekanı Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE'ye, uzun uğraşlar sonucunda hazırladıkları tebliğleri sunarak bizleri aydınlatan hocalara, uzak yakın demeden Türkiye'nin dört bir yanından gelen katılımcılara, programın tertibinde büyük emeği olan ve aynı zamanda programın sunuculuğunu yapan Yrd. Doç. Dr. Orhan YILMAZ'a, programın tertibinde büyük emeği olan ve katılımcılarla yakından ilgilenen Arş. Gör. Safiye İNCEYILMAZ'a ayrıca programın sorunsuz geçmesine katkı sağlayan Bozok Üniversitesi'nin diğer akademik personel ve öğrencilerine teşekkürü bir borç bilirim.